

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 79-1929)

Originalt emne

Hjælpekassen

Hjælpekassen/Hjælpekassen i Almindelighed

Mælkekontrol

Sundhedsvæsen

Sundhedsvæsen/Sundhedsvedtægt

Vedtægter

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 28. november 1929](#)
- 2) [Byrådsmødet den 9. januar 1930](#)
- 3) [Byrådsmødet den 13. februar 1930](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 28. november 1929 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 79-1929)

Skrivelse fra Sundhedskommissionen angaaende skærpet Tilsyn med Producenter af Mælk til Landmejerierne, der leverer Mælk til Aarhus.

Sundhedskommissionen henstiller, at Byraadet ved Henvendelse til Ministeriet søger Sagen fremskyndet.

Vedtoges.

8. Borgmesteren meddelte, at Hjælpekassen havde opbrugt en stor Del af det budgetterede Beløb, idet der kun var 171000 Kr. tilbage af de 680000 Kr., og de 4 værste Maaneder var tilbage. Der maatte derfor regnes med en større Overskridelse.

Uddrag fra byrådsmødet den 9. januar 1930 - side 5

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 79-1929)

Skrivelse fra Landbrugsministeriet om et Møde i Ministeriet til Drøftelse af en Ordning af Mælkekontrollen i Aarhus.

Fra Sundhedskommissionen forelaa Meddelelse om, at den har udpeget Holger Eriksen til at repræsentere Kommunen.

Tiltraadtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 13. februar 1930 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 79-1929)

Indstilling fra Sundhedskommissionen angaaende Ordningen af Mælkekontrollen,

Følgende Skrivelse forelaa:

Sundhedskommissionen indstiller til Aarhus Byraad, at man ikke modtager den af Direktør Helsted under 31/1 d. A. fremsendte Overenskomst.

Ved dette Forslag bliver det nødvendigt, at Aarhus Kommune alene betaler en Overdyrlæge, hvis Arbejde bliver saa lille, at det ikke giver fuld Beskæftigelse. Thi Mejerierne forlanger, at han ikke maa faa et Kontrolomraade ude blandt Besætningerne.

Vi vil godt have en ledende Dyrlæge, men vi vil forlange, at han har en Opgave som kontrollerende Dyrlæge ude blandt de andre Dyrlæger.

I den Ordning, som vi tænker at indføre, lægger vi Vægt paa, at Laboratorieundersøgelsen bliver det centrale. Og det maa iøvrigt blive Byraadets (Sundhedskommissionens) Opgave

at træffe Bestemmelse om, hvorledes man i det hele vil anvende Dyr lægerne.

I Stedet for dette Forslag tillader vi os at anmode Byraadet om at tiltræde og til Direktør Helsted fremsende følgende to Alternativer:

Med det Formaal at tilvejebringe en betryggende Kontrol med den Mælk, der tilføres Aarhus Kommune, er der mellem Aarhus Byraad og Udvalget for de Mejerier, der leverer Mælk til Byen, indgaaet følgende Overenskomst.

1.

Aarhus Kommune ansætter alene en ledende Dyr læge, som faar et Kontrolomraade jævnsides med de øvrige Dyr læger.

De øvrige Dyr læger ansættes og afskediges af et Udvalg bestaaende af 3 Repræsentanter af Sundhedskommissionen og 3 for Producenterne samt Veterinærinspektøren for Jylland.

Producenterne lønner alle de ansatte Dyr læger i Overensstemmelse med Dyr lægeforeningens Takster.

Det personlige Tillæg, der tilkommer den ledende Dyr læge som saadan, udredes alene af Aarhus Kommune.

Dyr lægerne stilles i deres Arbejdsforhold til Sundhedskommissionens Raadighed.

Eller 2.

Aarhus Kommune ansætter alene en ledende Dyr læge som faar et Kontrolomraade jævnsides med de øvrige Dyr læger.

De øvrige Dyr læger ansættes af Byraadet efter Indstilling fra Mejeriernes Repræsentanter, dog saaledes, at der indstilles mindst 3 af de ansøgende Dyr læger (hvis der findes saa mange til hver Indstilling).

Producenterne lønner alle de ansatte Dyr læger i Overensstemmelse med Dyr lægeforeningens Takster.

Det personlige Tillæg, der tilkommer den ledende Dyr læge som saadan, udredes alene af Aarhus Kommune.

Dyr lægerne stilles i deres Arbejdsforhold til Sundhedskommissionens Raadighed."

Holger Eriksen udtalte, at denne Sag ikke i lange Tider havde været behandlet for aabne

Døre, og Taleren fandt det derfor rettest at give en Redegørelse for de Synspunkter, som havde gjort sig gældende indenfor Byraadet og Sundhedskommissionen. For det første maatte det pointeres, at Produkterne Mælk, Smør og Fløde ikke er færdige, før der har fundet en Kontrol Sted; blev de indført til Byen forinden, var det kun et Halvfabrikat. Dette Synspunkt maatte fastholdes, naar man skulde tage Stilling til, om Omkostningerne ved Kontrollen skal betales af Producenterne eller Konsumenterne. For det andet maatte det fastslaas, at ingen kan kontrollere sig selv; det var en almenyldig Regel, og inlet fornuftigt Menneske vilde anse en Kontrol for at være noget værd, naar den udøves af vedkommende selv. Byraadet og Sundhedskommissionen stillede først det Krav, at Kontrollen skal udøves af Dyr læger, der var ansat af Byraadet, dernæst maatte disse Dyr læger ikke have anden Praksis, og endelig skulde Ordningen betales af Producenterne. Angaaende det første Krav siger det sig selv, at dersom man overlader det til Producenterne at antage Dyr lægerne, vil det medføre, at hvis disse med Nidkærhed gaar op i deres Hverv og passer deres Arbejde, som de skal gøre, vilde de let blive Uvenner med en Del af Producenterne, og blev de utilfredse i Flertal, vilde vedkommende Dyr læge blive afskediget. Skulde han være sikker paa at beholde sin Plads, blev han ligefrem tvunget til at se igennem Fingre med Uregelmæssigheder. Det var ogsaa nødvendigt, at disse Dyr læger ikke havde nogen anden Praksis, for det vilde betyde, at hvis de passede Kontrollen effektivt, kunde de komme i Konflikt med en Del Producenter, som de hidtil havde været Dyr læger for; de kunde da risikere at blive straffede med at miste deres private Praksis, altsaa blive ramt økonomisk, og selv om de fleste Dyr læger vilde være tilstrækkelig stærke til at modstaa Fristen til at lempe sig m. H. t. Kontrollen, burde Fristelsen ikke være der. Kravet om, at Producenterne skal betale Omkostningerne, betød i og for sig ikke saa meget, for det var givet, at det blev lagt over paa Forbrugerne, idet Producenterne ikke vilde nøjes med mindre Fortjeneste end hidtil, men man maatte fastholde det Princip, at Varen ikke var færdig før den var kontrolleret. Selv om Kommunen overtog Omkostningerne, kunde man godt tænke sig, at Prisen vilde stige alligevel; i hvert Fald havde et Mejeri allerede henvendt sig til sine Kunder og forberedt dem paa en Prisforhøjelse, fordi der vilde komme en Merudgift til Kontrol. Men Forslaget medførte ikke nye Udgifter, idet disse kunde afholdes af det Beløb, som Producenterne hidtil havde betalt til Kontrollen, og det viste sig altsaa, at nogle allerede havde været paa Tæerne for at bruge det som Paaskud til en Prisstigning. Man kunde derfor ikke gaa ud fra, at selv om Kommunen overtog Udgiften, vilde det betyde en tilsvarende Nedsættelse af Priserne. Sundhedskommissionens Forslag var absolut ikke

noget Forsøg paa at skade Producenterne; det var der ingen Grund til; Land og By var gensidig afhængige af hinanden og burde handle i god Forstaaelse, og Landboerne havde heller ingen Grund til at protestere mod Ordningen. Forslaget fik Tilslutning baade af Veterinærmyndighederne og Sundhedsstyrelsen, som fandt Kravene rimelige, og det blev derefter sendt til Indenrigsministeriet, som skal stadfæste den Ændring af Vedtægten, der følger af Forslagets Vedtagelse. Men der var en Aftale mellem Indenrigs- og Landbrugsministeriet, at der finder et Samarbejde Sted mellem de to Ministerier angaaende Sager, som har Interesse for begge, og Forslaget gik derfor til Landbrugsministeriet. Nogen Tid efter indkaldte dette til et Møde mellem Repræsentanter for Sundhedskommissionen og Mælkeproducenterne. Grunden til, at et saadant Møde var nødvendigt, var, at der efterhaanden var blevet oparbejdet en stærk Stemning mod Forslaget. Hvorfra Modviljen først stammede, vidste Taleren ikke, men det var egentlig ikke fra Mælkeproducenterne, for de var vist først indstillede paa at gaa med dertil; Modstanden kom udefra og fik efterhaanden Indpas hos Producenterne. Naar de ikke fra første Færd var imod den ny Ordning, skyldtes det naturligvis, at det store Flertal af dem havde deres Sager i Orden og derfor ikke havde nogen Interesse af at dække over de enkelte, som ikke havde Forstaaelsen af den rette Staldhygiejne eller at faa deres syge Dyr udsat. Modstanden kom først fra de praktiserende Dyr læger, der hidtil havde haft en stor Fortjeneste ved Kontrollen, og som ved den ny Ordning vilde miste denne Indtægt; derfor søgte de at hidse Landboerne op mod Ordningen. En anden Grund var den saakaldte Pinstrup'ske Aand, der besjæler en Del af Landboerne, og som gaar ud paa, at de vil være Herre i deres eget Hus og selv bestemme alt, og derfor ikke lade sig noget foreskrive af Byerne. Endelig kom der et politisk Moment ind, som det store Landbrug søgte at udnytte; det viste sig ved de samvirkende Mejeriforeningers Møde i Aarhus, hvor Formanden, Proprietær Overgaard i en Tale rasede mod de Overgreb, som visse socialistisk styrede Kommuner tillod sig overfor Landboerne. Det var noget rent Nonsens, idet den samme Ordning var Indført i Kommuner med ikkesocialdemokratisk Forslag, og Aarhus Sundhedskommission kunde vel heller ikke siges at være nogen socialdemokratisk Institution. Men Takten var altsaa angivet, Forslaget skulde bruges til en politisk Aktion til at hidse Landboerne op mod Socialdemokratiet, og ligeledes skulde de hidses op mod Landbrugsministeriet, idet det blev lagt saaledes ud, at hvis Ministeriet gik med til Kravet fra Aarhus, var det, fordi det fulgte politiske Linier og ikke tog Hensyn til Landbrugets Tarv. Alligevel stemte kun ca. Halvdelen af Mødets Deltagere for den foreslaaede Resolution,

idet de fleste Husmænd o. l. ikke vilde lade sig bruge paa den Maade. Derefter fulgte Forhandlingerne i Landbrugsministeriet, hvor Taleren repræsenterede Sundhedskommissionen og Byraadet. Der var ved den Lejlighed mobiliseret rigeligt fra den anden Side, idet der ikke blot mødte Repræsentanter for Producenterne, men ogsaa for de samvirkende Mejeriforeninger og for Laadbrugsraadet, og det var da klart, at alt skulde sættes ind paa at faa Sagen standset. Taleren ønskede at komme til en Forstaaelse med Landboerne og strakte sig derfor temmelig vidt, ja egentlig udover sin Kompetence. Forhandlingerne blev ikke afsluttet og fortsattes paa Mødet i Aarhus under Ledelse af Direktør Helsted fra Landbrugsministeriet. Det var en Aftale, at man skulde fortsætte Forhandlingen udfra det Standpunkt, man var naaet til ved det første Møde; alligevel var Landborepræsentanterne gaaet tilbage til deres Udgangspunkt, men gik dog efterhaanden med til det samme som i København, og man nærmede sig en Del til hinanden, men kom ikke til Enighed. Kommunens Repræsentanter fremsatte da et yderligere Tilbud, som gik ud paa at give Landboerne nogen Medbestemmelsesret ved Ansættelse af Dyr lægerne, samt at Aarhus Kommune afholder Merudgiften til den ledende Dyr læge. Det var nærmere præciseret i de to foreliggende Forslag fra Sundhedskommissionen. Efter at Forhandlingerne var afbrudt, kom der et Mæglingsforslag fra Direktør Hedsted, men det kunde Sundhedskommissionen ikke gaa med til af de Grunde, som var anført i omstaaende Skrivelse. Som Forholdet nu laa, maatte Aarhus Byraad saa stærkt som muligt understrege, at det foreliggende Forslag var det sidste Ord i Sagen. Man havde strakt sig meget langt for at faa et Forlig i Stand, og det vilde være klogt af Landboerne at tage derimod, ellers vilde Resultatet sandsynligvis blive, at Landbrugsministeriet trækker sig ud af Sagen, og at Kommunen ændrer Sundhedsvedtægten i Henhold til Forslaget og andrager om Indenrigsministeriets Godkendelse deraf. Men i saa Fald maatte Byraadet vende tilbage til sit oprindelige principielle Standpunkt, hvorved alle de Indrømmelser, man efterhaanden var gaaet med til, faldt bort. Hvorvidt en Godkendelse vilde medføre et Sagsanlæg, kunde ikke siges paa nærværende Tidspunkt. Skulde Ministeriet ikke godkende Ændringen, betød det aaben Krig mellem Byen og Mælkeleverandørerne, og der vilde disse trække det korteste Straa. Man vilde vel ogsaa gaa til at offentliggøre hele det foreliggende Materiale angaaende de Ting, som Kontrollen havde afsløret, og det vilde Mejerierne næppe være tjent med; derfor var det klogt af dem at tage mod den fremstrakte Haand.

Sundhedskommissionens Indstilling tiltraadtes.

